

73

U S T A W A

z dnia 12 marca 1958 r.

o funduszu gromadzkim na niektóre cele miejscowe.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. W gromadach tworzy się fundusz gromadzki na niektóre cele miejscowe, który łącznie z podejmowanymi przez ludność czynami społecznymi służyć będzie poprawie warunków życia gospodarczego i kulturalnego w gromadzie.

2. Na fundusz składają się wpłaty i świadczenia rzeczowe ludności oraz wpłaty jednostek gospodarki uspołecznionej.

3. Rady narodowe osiedli, miast i dzielnic o charakterze rolniczym mogą w drodze uchwały wprowadzić na swoim terenie na określony czas lub do odwołania obowiązek wpłat na fundusz na niektóre cele miejscowe. W tym przypadku przepisy niniejszej ustawy, dotyczące funduszu gromadzkiego i gromadzkich rad narodowych, stosuje się odpowiednio do funduszu osiedli, miast i dzielnic oraz do ich rad narodowych.

Art. 2. 1. Wprowadza się obowiązek świadczenia pieniężnego.

2. Gromadzka rada narodowa może podjąć uchwałę, że zobowiązani — z wyjątkiem jednostek gospodarki uspołecznionej — zamiast wpłat na fundusz będą świadczyć w całości lub części obowiązkowo określoną liczbę dniówek pracy niewykwalifikowanej.

3. Prezydium gromadzkiej rady narodowej może zobowiązać osoby, posiadające sprzężaj, z wyjątkiem jednostek gospodarki uspołecznionej, do świadczenia zamiast wpłat na fundusz podwód do przewozu:

- 1) nauczycieli i członków ich rodzin do lekarza lub szpitala oraz opatu do mieszkań nauczycieli na zasadach ustalonych w obowiązujących przepisach;
- 2) osób nie posiadających własnych środków transportowych do lekarza lub zakładów zamkniętej służby zdrowia albo zakładów pomocy społecznej.

4. Zobowiązani do świadczenia pieniężnego — zamiast wpłat na fundusz — mogą za zgodą prezydium gromadzkiej rady narodowej świadczyć nieodpłatnie określoną liczbę dniówek pracy niewykwalifikowanej.

5. Równowartość pieniężną (zamiennik) dniówki pracy niewykwalifikowanej oraz świadczenia podwoły uchwala w zależności od warunków miejscowych gromadzka rada narodowa.

Art. 3. 1. Zobowiązani do wpłat na fundusz, posiadający kwalifikacje zawodowe — zamiast wpłat na fundusz — mogą za zgodą prezydium gromadzkiej rady narodowej świadczyć nieodpłatnie w zakresie ich zawodu określoną ilość pracy wykwalifikowanej.

2. Zobowiązani do wpłat na fundusz, posiadający środki przewozowe — zamiast wpłat na fundusz — mogą za zgodą prezydium gromadzkiej rady narodowej dostarczać nieodpłatnie środki przewozowe konne i zmechanizowane.

3. Zobowiązani do wpłat na fundusz, posiadający sprzęt lub materiały niezbędne dla realizacji celów, na które przeznaczony jest fundusz — zamiast wpłat na fundusz — mogą za zgodą prezydium gromadzkiej rady narodowej świadczyć nieodpłatnie określoną ilość sprzętu lub materiałów.

4. Wykonanie — zamiast wpłat na fundusz — pracy wykwalifikowanej, dostarczanie sprzętu, środków przewozowych

i materiałów następuje na podstawie porozumienia pomiędzy zobowiązanym a prezydium gromadzkiej rady narodowej

Art. 4. Niezależnie od obowiązkowych wpłat mogą być dokonywane na rzecz funduszu także dobrowolne wpłaty i inne świadczenia i to zarówno przez zobowiązanych, jak i nie zobowiązanych do wpłat na fundusz, w szczególności w drodze podejmowanych czynów społecznych.

Rozdział II.

Przeznaczenie funduszu.

Art. 5. 1. Fundusz powinien być przeznaczony na zaspokojenie potrzeb miejscowych gromady, a mianowicie:

- 1) na budowę, utrzymanie, wyposażenie i remont:
  - a) dróg i mostów lokalnych, ulic i placów,
  - b) urządzeń komunalnych, kulturalno-oświatowych i przeciwpożarowych,
  - c) drobnych zakładów produkcyjnych i usługowych, służących potrzebom mieszkańców gromady;
- 2) na pomoc w realizacji czynów społecznych podejmowanych przez zebrania wiejskie lub organizacje społeczne działające na terenie gromady.

2. Ze środków funduszu mogą być pokrywane wydatki związane z wymiarem i poborem świadczeń wynikających z ustawy.

3. Jeżeli zachodzi potrzeba budowy, utrzymania, remontu bądź wyposażenia drogi lub urządzenia dla zaspokojenia potrzeb kilku gromad, przeznaczenie funduszu z tych gromad na ten cel wymaga zgodnych uchwał gromadzkich rad narodowych, podjętych bądź z własnej inicjatywy, bądź z inicjatywy prezydium powiatowej rady narodowej.

4. Sposób zarządzania funduszami w przypadku określonym w ust. 3 ustalają prezydium zainteresowanych gromadzkich rad narodowych. W razie braku porozumienia między gromadami spór rozstrzyga prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 6. Pierwszeństwo w zatrudnianiu przy odpłatnym wykonywaniu prac związanych z realizacją celów, na które przeznaczony jest fundusz, oraz odpłatnym dostarczaniu sprzętu, materiałów, środków przewozowych konnych i zmechanizowanych mają mieszkańcy gromady, a dopiero w dalszej kolejności inne osoby.

Rozdział III.

Zobowiązani do wpłat na fundusz.

Art. 7. 1. Obowiązkowi wpłat na fundusz podlegają:

- 1) właściciele lub użytkownicy, posiadacze lub dzierżawcy, położonych na terenie gromady:
  - a) indywidualnych gospodarstw rolnych, działek przyzagradowych lub gruntów rolnych
  - b) budynków nie związanych z gospodarstwem rolnym lub gruntów nie zabudowanych, nie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatkach i opłatach terenowych — z wyjątkiem budynków i gruntów stanowiących własność Państwa i pozostających we władaniu jednostek budżetowych,

- c) prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i usługowych;
  - 2) rzemieślnicy i inne osoby wykonujące na terenie gromady zajęcia zawodowe oraz wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych;
  - 3) położone na terenie gromady:
    - a) rolnicze spółdzielnie produkcyjne,
    - b) państwowe gospodarstwa rolne i leśne,
    - c) inne jednostki gospodarki społecznej.
2. W przypadkach określonych w art. 1 ust. 3 obowiązku wpłat na fundusz podlegają tylko właściciele lub użytkownicy, posiadacze albo dzierżawcy położonych na terenie osiedla, miasta lub dzielnicy indywidualnych gospodarstw rolnych, działek przyzagrodowych lub gruntów rolnych oraz rolnicze spółdzielnie produkcyjne.

Rozdział IV.

Wysokość stawek wpłat na fundusz. Ulgi i zwolnienia.

Art. 8. 1. Wysokość stawek wpłat na fundusz dla poszczególnych grup zobowiązanych w granicach określonych w ust. 2 określa w drodze uchwały gromadzka rada narodowa. W przypadku niepodjęcia uchwały przez gromadzką radę narodową obowiązują stawki najniższe, przewidziane w niniejszej ustawie.

2. Wpłaty w stosunku rocznym wynoszą:

- 1) od indywidualnych gospodarstw rolnych, działek przyzagrodowych lub gruntów rolnych — od 2% do 4% przychodowości ustalonej dla celów podatku gruntowego za rok poprzedzający rok obowiązku uiszczenia wpłaty;
- 2) od budynków nie związanych z gospodarstwem rolnym — od 10 zł do 20 zł od każdej izby, a od gruntów nie zabudowanych (działki budowlane), nie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego — od 2 zł do 4 zł od każdego 100 m² powierzchni gruntów;
- 3) od prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i usługowych, zarówno obowiązanych do uzyskania karty rejestracyjnej, jak i od tego obowiązku zwolnionych — od 2 do 4-krotnej ceny należnej za kartę rejestracyjną;
- 4) od rzemieślników i innych osób, wykonujących zajęcia zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych:
  - a) zarówno obowiązanych do uzyskania karty rejestracyjnej, jak i od tego obowiązku zwolnionych — od 2 do 4-krotnej ceny należnej za kartę rejestracyjną,
  - b) opłacających podatki w formie karty podatkowej — od 10% do 20% ceny za kartę podatkową;
- 5) a) od rolniczych spółdzielni produkcyjnych — od 10 zł do 20 zł od 1 ha fizycznego gruntu, nie więcej jednak niż średnia wysokość od 1 ha fizycznego gruntów dla indywidualnych gospodarstw rolnych wymienionych w pkt 1,
- b) od państwowych gospodarstw rolnych — stała stawka 15 zł od 1 ha fizycznego gruntu,
- c) od państwowych gospodarstw leśnych — stała stawka 4 zł od 1 ha fizycznego gruntów leśnych i użytków rolnych;
- 6) od innych jednostek spółdzielczych i państwowych:
  - a) od 10 zł do 20 zł od każdego stałego pracownika zatrudnionego w przedsiębiorstwie przemysłowym,
  - b) od 20 zł do 40 zł od każdego stałego pracownika zatrudnionego w przedsiębiorstwie handlowym lub usługowym.

3. Gromadzka rada narodowa może uchwalić — zamiast wpłat według przychodowości (ust. 2 pkt 1) — wpłaty od

1 ha fizycznego użytków rolnych, z tym że ogólna kwota obciążenia dla ogółu użytków rolnych w gromadzie powinna się mieścić w granicach podanych w ust. 2 pkt 1.

4. Gromadzka rada narodowa może za zgodą powiatowej rady narodowej uchwalić wyższe, nie więcej jednak niż o połowę, stawki wpłat na fundusz aniżeli przewidziane w ust. 2, z wyjątkiem stawek określonych w pkt 5 lit. b) i c), gdyby się okazało, że przewidywane wpływy nie zabezpieczają realizacji zaplanowanych w ramach funduszu zadań.

5. W razie zbiegu dwu lub więcej tytułów uzasadniających pobieranie wpłat — wpłatę pobiera się z każdego tytułu oddzielnie.

6. Prezydium gromadzkiej rady narodowej może w gospodarzo uzasadnionych lub zasługujących na uwzględnienie przypadkach udzielać za zgodą gromadzkiej rady narodowej indywidualnych ulg i zwolnień od obowiązku świadczenia wpłaty na fundusz. Ulgi i zwolnienia powinny być udzielane w szczególności: nowo osiedlonym repatriantom i osadnikom, nauczycielom, inwalidom i członkom rodzin prowadzących gospodarstwa rolne żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową. Ogólna suma ulg i zwolnień nie może przekraczać 15% globalnej wysokości funduszu.

Rozdział V.

Uchwalanie, wymiar, odwołania, pobór i wydatkowanie funduszu.

Art. 9. 1. Gromadzka rada narodowa ustala w drodze uchwały na wniosek prezydium wysokość funduszu na okres jednego roku kalendarzowego lub na okres kilku lat, biorąc pod uwagę przewidywaną realizację zadań w ramach planu i budżetu terenowego oraz czynów społecznych.

2. Uchwała gromadzkiej rady narodowej ustalająca wysokość funduszu określa ponadto w szczególności:

- 1) cele, na które wydatkowane będą wpływy z funduszu, uzasadnione danymi kalkulacyjnymi;
- 2) czasokres, na jaki uchwalony jest fundusz;
- 3) wysokość rocznych stawek wpłat na fundusz dla poszczególnych grup zobowiązanych;
- 4) zasady poboru i terminy wpłat na fundusz;
- 5) zasady udzielania ulg i zwolnień od obowiązku świadczeń.

3. Stawki wpłat na fundusz powinny być tak ustalone, by mieściły się w granicach określonych w ustawie, a jednocześnie pokrywały w całości wysokość funduszu i zapewniały rezerwę nie przekraczającą 20% wysokości funduszu.

Art. 10. Dochodami z tytułu wpłat na fundusz i wydatkami z tych dochodów dysponuje wyłącznie gromadzka rada narodowa. Dochody i wydatki z funduszu objęte są budżetem gromady w oddzielnych podziałkach klasyfikacji budżetowej.

Art. 11. Do postępowania przed prezydiami rad narodowych w sprawach objętych niniejszą ustawą mają zastosowanie przepisy postępowania administracyjnego.

Art. 12. 1. Do wymiaru i poboru wpłat na fundusz właściwe jest prezydium gromadzkiej rady narodowej.

2. Wysokość wpłat na fundusz dla poszczególnych zobowiązanych może być ustalona nie więcej niż raz jeden w ciągu roku i za okresy nie dłuższe aniżeli 1 rok kalendarzowy.

3. W przypadkach określonych w art. 2 ust. 2 — 4 prezydium gromadzkiej rady narodowej zawiadamia zobowiązanego o ilości dniówek oraz rodzaju i terminach wykonania pracy niewykwalifikowanej lub ilości, rodzaju i terminach świadczenia podwód.

4. Wpłaty wnoszą się do prezydium gromadzkiej rady narodowej. Nie uiszczone w terminie ustalonym w zawiadomieniu wpłaty podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie

egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Czynności egzekucyjne przeprowadza prezydium gromadzkiej rady narodowej. Jeżeli jednak zachodzi potrzeba egzekucyjnej sprzedaży zajętych ruchomości, sprzedaż tę przeprowadza organ egzekucyjny właściwego miejscowo prezydium powiatowej rady narodowej.

5. Niewykonanie w terminie przez zobowiązanego zamiast wpłat na fundusz pracy niewykwalifikowanej (art. 2 ust. 4) lub świadczeń określonych w art. 3 czyni wpłatę na fundusz natychmiast wymagalną. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku niewykonania w terminie przez zobowiązanego dniówek pracy niewykwalifikowanej (art. 2 ust. 2) stosuje się postępowanie przymusowe w administracji. W razie zalegania na koniec roku kalendarzowego w wykonaniu dniówek pracy niewykwalifikowanej lub podwoły ich równowartość pieniężna staje się natychmiast wymagalna. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 13. 1. Fundusz może być wydatkowany przez prezydium gromadzkiej rady narodowej tylko na cele określone w art. 5, przewidziane w uchwale gromadzkiej rady narodowej. Wydatki pokrywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami budżetu, nie przekraczając obowiązujących lub stosowanych na danym terenie norm i stawek płac.

2. Gromadzka rada narodowa i jej komisje sprawują kontrolę wykonania zadań, na które przeznaczony jest fundusz, oraz kontrolę dokonywanych wydatków w związku z realizacją zadań.

3. Środki nie wykorzystane w roku bieżącym przechodzą do budżetu gromadzkiej rady narodowej na rok następny.

Art. 14. Nadzór i kontrolę nad prawidłowym wymiarem, poborem oraz wykorzystaniem funduszu wykonuje powiatowa rada narodowa.

Art. 15. 1. Zobowiązani, którzy zamiast wpłat na fundusz wykonują pracę (świadczą podwoły), nie podlegają z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

2. Zobowiązanym, którzy w związku z pracą lub świadczeniem podwoły (ust. 1) ulegną wypadkowi, oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do świadczeń z tytułu wypadku w zatrudnieniu, przewidziane w dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1956 r. Nr 43, poz. 200) z zastrzeżeniem ust. 2 art. 105 tegoż dekretu.

3. Za podstawę wymiaru renty, przysługującej na podstawie przepisów ust. 2, przyjmuje się najniższą kwotę podstawy wymiaru renty, określoną w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Rozdział VI,

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 16. Uchwalenie funduszu w oparciu o postanowienia niniejszej ustawy na rok 1958 powinno nastąpić najpóźniej do dnia 30 kwietnia 1958 r.

Art. 17. Zaległe należności z tytułu przeliczonych na gotówkę świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne wpływają na fundusz gromadzki.

Art. 18. Minister Finansów wyda szczegółowe przepisy niezbędne dla wprowadzenia w życie niniejszej ustawy.

Art. 19. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc:

- 1) dekret z dnia 30 czerwca 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. z 1951 r. Nr 38, poz. 284 i z 1953 r. Nr 31, poz. 123);
- 2) dekret z dnia 8 czerwca 1955 r. o samoopodatkowaniu ludności wsi (Dz. U. Nr 22, poz. 138).

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1958 r.

Przewodniczący Rady Państwa: **A. Zawadzki**
Sekretarz Rady Państwa: **J. Hórdecki**